















































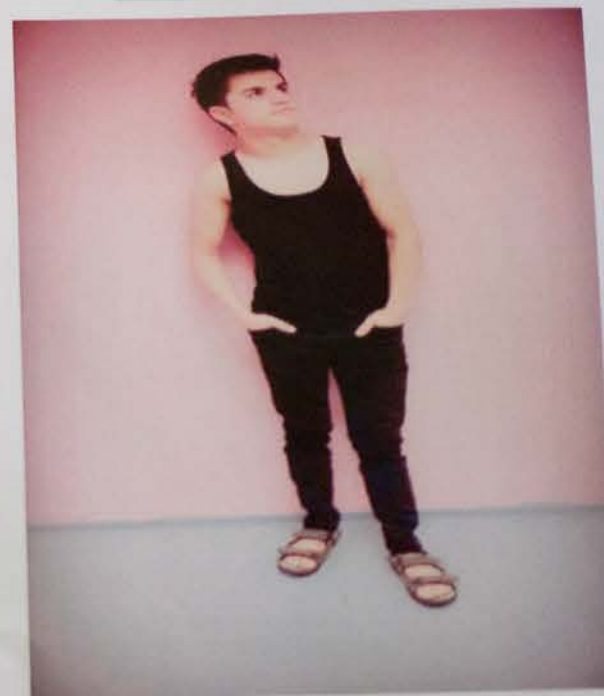








Eg er Afghansk og
Afghansk er best i
heile verden.







VVS Sunnhordland as
helt, rolig og godt
idrett • medlemsservice • badminton • volleyball

Leirvik Sveis
Støtter idretten





Sunnhordland

FREDAG 18. AUGUST 2017

NR. 93 – 115. ARGANG – LAUSSAL KR 25,-

X-Files om bompengar

BOM STOPP:

Det kunne minna litt science fiction då Sunnhordland tingrett behandla Terje Johnsen (biletet) sin bompengokrangel med Bømlo vegselskap denne veka.

Side 10-11



Spente førsteklassingar



FØRSTE SKULEDAG: På Selevik skule er dei i år dobbelt så mange elevar i første klasse, som det dei var i fjor. Ingen var nervøse, hevda dei, då lærar Sølvi Aadland spurde om

det var nokon som hadde bobler i magen. Elise Helland (t.v.) og Sølve Rommetveit synest begge det er stas å byrja på skulen. Side 2-3

Stor ferjefrustrasjon

KREV HANDLING: Ei ny undersøking viser at verksemdar og offentlege institusjonar i både Stord og Kvinnherad tapar pengar på grunn av ferjesambandet mellom kommunane. Side 8

Dreg i trådane

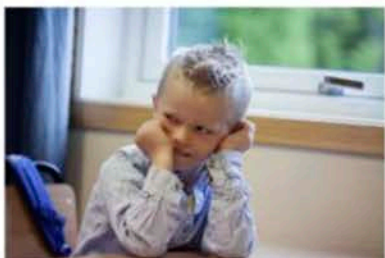
ENGASJERT: Som leiar for fadderstyret, har Margrete Lauksund vore ei viktig brikke for at nye studentar skal få ein best mogeleg start på studieåret sitt. Det viktigaste rådet ho har, er likevel å by på seg sjølv, for å få ei best mogeleg studietid. Side 16-17



NYHENDE



ENGASJERTE: Kven likar å fargelegga? spør lærar Selvi Aadland. Dei fleste rettar handa mot taket. Elise Helland (f.v.) og Selve Rommetveit.



OLER SEG: Selve Rommetveit (f.v.) synest dei har mange kjekke leiker både inne og ute på Selevik skule.



SPENTE FORELDRE: I første skuletime fekk foreldra vera med. Dei nytta sjansen til å fotografere dei ferske skuleelevane sine.



FREMST: Elise Helland (f.v.) og Selve Rommetveit.



PÅ Plass: Elanor Westerheim (f.v.) er blant dei åtte førsteklasingane som skal gå på Selevik skule dette året. **ALLE FOTO:** MARIUS KNUTSEN

Dobbelt så mange elevar

Berre ein gong tidlegare har det vore fleire elevar i første klasse ved Selevik skule, enn i år.

– Eg trur faktisk eg har vore like spent som dykk, fortel kontaktlærar Selvi Aadland, medan ho ønskjer dei nye elevane i første klasse velkomne til skulestart.

Klokka er 9.30, og både elev- og foreldre har komme på plass i det nye klasserommet.

– Er det nokon som har hatt litt bobler i magen i dag? spør læraren.

Alle elevane får svara, men det er ingen som tør å seia at dei har vore nervøse.

– Ingen bobler hos meg. Det var litt gøy å begynna, seier Elise Helland (5).

Ho stiller med belt ny skulelekk som er rosa og prikkete. – Den har ho handla saman

med bestemor, fortel mamma Silje Erland.

Trasig opplading

Ho vil truleg hugsa denne dagen lenge.

– Eg har ei jente i tredje klasse også, men det er ekstra spesielt når minstejenta no byrjar i første klasse, seier Erland.

Ho fortel at dei hadde planar om å førebu seg litt til skulestart i starten av august, men at hussige vasskoppar sette ein stoppar for planane.

– Elise fekk vasskoppane den første veka i august, og måtte ligga ei veke på sjukehus. No er ho frisk og rask, og eg trur ho synest det er godt å kunne springa igjen, fortel mora.

Ved sida av Elise, fremst i klassen, sit Selve Rommetveit (6). Når klokka har passert ti får han sitt første friminutt, og han har knapt tid å snakka før han spring ut for å leika.

– Korleis er det å vera på skulen?

– Det ser veldig gay ut, men eg er litt spent, seier 6-åringen.

– Dei har veldig mange leiker her, både inne og ute, legg han til.

Dobbelt så mange

I fjor var det fire elevar som byrja i første klasse på Selevik skule, medan dei i år er åtte.

– Det første eg tenkte var om me hadde plass, men sjølvstegt har me det, seier rektor Elisabeth Kjerland.

Ho veit ikkje om noko konkret årsak til at dei i år er såpass mange.

– Det er vel berre ein gong tidlegare det har vore fleire elevar i første klasse, og då var det ni. Desse byrjar no i niande klasse, seier Kjerland.

Ho er glad for den store oppslutnaden i år.

► **Anita Haugland**
anita@sunnhordland.no



KLATREMUS: Karoline Madsen bur like i nærleiken av Langeland skule, og er difor godt kjend med uteområdet på skulen. Torsdag hadde ho sin første dag på skulen. FOTO: MARIUS KNUTSEN

Fann plass til alle

Musikkrommet løyste kabalen på Langeland skule.

sikkfaget, men at undervisninga vil gå føre seg i klasseromma eller i medieteket.

– Dei vil framleis få tilgang på musikkutstyr, forsikrar rektoren.

Ho synest alltid det er stas å ønska dei nye elevane velkommen.

– Det er veldig rørende å sjå dei små, forventningsfulle elevane. Nokre er glade, andre er meir engstelege. Her får du heile spekket, seier Eriksen.

Ivrig

Ein av elevane som byrja i første klasse torsdag, var Karoline Madsen (5).

– Normalt plar ho vera litt treig å få opp om morgonen, men i dag spratt ho rett opp og gikk i dusjen, fortel mora, Anne Margrethe Birkeland.

Ho klatrar ivrig i taua medan ho har friminutt.

– Det ser ut til at du har øvd deg. Har du gjort dette før?

– Mamma jobbar som lærar her, og me bur like i nærleiken, så eg har vore her mange gonger før, fortel 6-åringen.

Klassevenninnna Ella Joy er minst like ivrig i taua.

– Me kjenner kvarandre frå før, fordi me har gått i barnehagen saman. Me er bestevenner, fortel Ella.

Slit-mal
https://remote.sunnhordland.no/Remote/ogon?
ReturnUrl=%2fremote



MAGASIN UTG. 4 - DESEMBER 2017
Sunnhordland kr 50,-



Ei ekte
FILMSTJERNE



MAGASIN UTG. 2 - JUNI 2017
Sunnhordland kr 50,-



«PARADISE»-KEVIN:

VIL BLI
I BOBLA



MAGASIN UTG. 3 - SEPTEMBER 2017
Sunnhordland kr 50,-



HILDE SIKTAR MOT STJERNENE
GULLSTRUPEN

Hei, Marius! Les og eAvisa og leit i vårt arkiv tilbake til 1902 – ei lokalthistorisk gullgrube

annanse

Stord Kulturhus

KJØP BILLETT HER

RAMPAGE

NORGES PREMIERE

SHERLOCK GNOMES

KJØP BILLETT HER

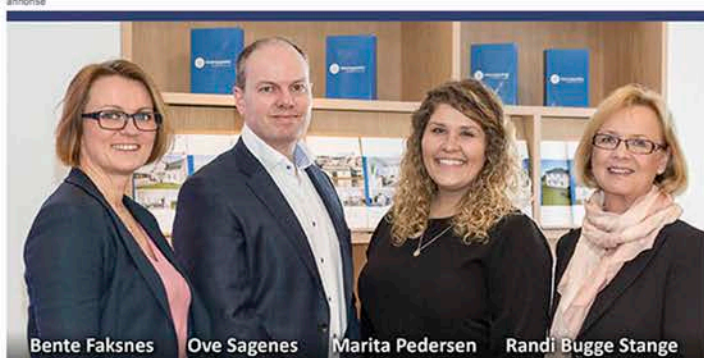
NORGES PREMIERE

HANNAH

KJØP BILLETT HER

KINOPROGRAM

annanse



Bente Faksnes Ove Sagenes Marita Pedersen Randi Bugge Stange

Ja takk, eg ønskjer eitt tilbod på sal frå

Norges største eigedomsmeklar

EiendomsMegler **1**

annanse

Stord Kulturhus

KJØP BILLETT HER

RAMPAGE

NORGES PREMIERE

SHERLOCK GNOMES

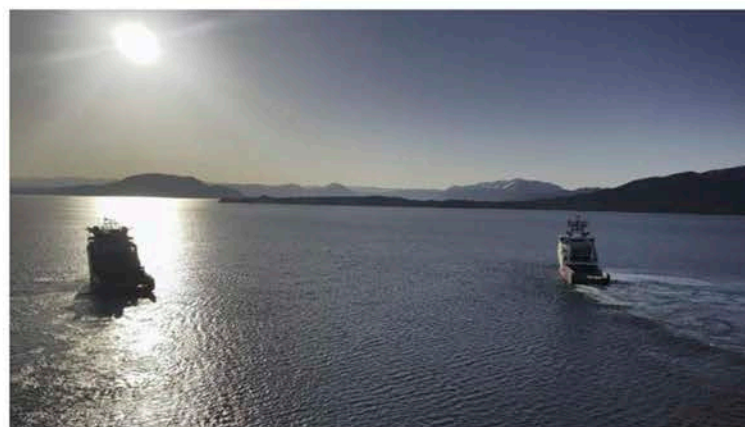
KJØP BILLETT HER

NORGES PREMIERE

HANNAH

KJØP BILLETT HER

KINOPROGRAM



Mannskap på Aasta Hansteen:

– Dette kjem til å gå veldig bra

LES OGSÅ: [Held 1,5 knop mot Langenuen](#)



Slepet har starta:

Held 1,5 knop mot Langenuen



Ventar fullt hus:

Jonas Fjeld i viseklubben



MAGASIN UTG. 1 - MARS 2017
Sunnhordland KR 50,-

Fredrik Hammersland
to år etter russebilulukka:

“ EG VART VELDIG SKADD OG
DET TEK LANG TID Å REPARERA



VEGEN TILBAKE

”

Mamma, det må ha skjedd noko. No kjem ambulansane tilbake.

18. MAI 2015 VART LIVET TIL
FREDRIK HAMMERSLAND (20)

SETT PÅ PAUSE...

TEKST: OLAV RØLI, olav@sunnhordland.no
FOTO: MARIUS KNUITSEN, marius@sunnhordland.no



TOVE HAMMERSLAND er glad når ho vaknar dagen etter nasjonaldagen 2015. Det er måndag, ny veke, og andremann i ungdomsklassen, Fredrik, er ferdig med russetida. Alt hadde gått bra. Familien i Villavegen på Stord har ei spennande veke å sjå fram til. Torsdag skal ho og mannen Jørgen reisa på tur til Syden, og fredag skal Fredrik på sesjon.

Ho er difor både glad og forventningsfull, og ikkje minst letta, når ho går på jobb som anestesist i sjukehuset på Stord sjukehus denne morgonen. Sjølv om russetida ikkje hadde vore heime denne natta, har ho fått ei melding kvelden i førevegen om at han var hjå ein kompis, men at dei skulle ta det med ro.

Samtidig som Tove er på jobb, kjem russebilen med Fredrik og fleire kompisar heim til huset som ligg rett ved sjukehuset. Der er dei nokre timar, før dei koyrer av garde igjen. Yngstemann i huset, Kristian, er heime. Han les til eksamen i engelsk. Han får spørsmål om han vil vera med på tur, men har ikkje tid. Han skal lesa.

Klokka 15 same ettermiddag går Tove dei få metrane heim frå arbeidsplassen. Rommegraut frå 17. mai-feiringa vart varma opp, og ho set seg til å eta på kjøkenet. Frå kjøkenbordet hadde ho god utsikt mot sjukehuset. Medan ho sit ved kjøkenbordet ser ho tre ambulansar rykkja ut. Noko som skjer frå tid til annan. Men talet på dei er mange.

– Oi, eg håpar eg ikkje må opp og jobba no, tenkte ho, sidan sjukehuset berre har eitt team etter klokka 16.

Men ho tenkjer ikkje så mykje over det. I staden legg ho seg ned på sofaen og kviler litt. Oppe i andre etasje sit yngsteson Kristian og les på engelsken.

– Mamma, det må ha skjedd noko. No kjem ambulansane tilbake, ropar han plutsleg ned.

– Ja, du får gå inn og sjekka på Sunnhordland.no, då, svarar Tove. Ho gjer det same sjølv. I det same ho får opp avisa, ser ho det.

Den raude Ford Transiten som sonen og fleire kompisar har brukt som russebil, står planta inn i ein fjellvegg på Fv. 545, rett ved innkøytinga til Sætreveik og Tjodnalio. Tove Hammersland veit at Fredrik er med. Ho er oppe av sofaen og ser ut mot sjukehuset. Borte i vegen står svigerinna, som tek opp telefonen og ringjer til Tove.

– Kva skjer med Fredrik?
Tove kjem seg ut og bort til sjukehuset. Der kjenner ho dei fleste som er på jobb. Men ho tenkjer at ho ikkje må forstyrre dei som jobbar med Fredrik, og går inn på pårønderommet.

På sosiale media er ulukka allereie godt kjent, og pårønderommet er full av ungdommar og foreldre når Tove Hammersland kjem dit. Mange grin.

Ho får også vita at det er Fredrik som er hardest skadd. Men det er optimisme å spora. Han hadde nemleg sjølv gått inn i ambulansen på ulykkesstaden. På vegen til sjukehuset fell han gradvis vekk, men når dei kjem fram vert han ståande å spy utanfor. Framme på sjukehuset tek dei han inn på CT for å utelukka bløding. Det er der dei ser at noko veldig dramatisk har utvikla seg. Mellom kraniet og den yttarste hjernehinna til Fredrik er det ei kraftig bløding. På fagspråket heiter det epiduralbløding. Sjefen til Tove, Ralf Teetzym, gir ho beskjeden om at tilstanden til sonen er meget alvorleg og at han er sendt til Haukeland.

– Men sjølv om eg jobbar med dette til dagleg, klarte eg ikkje å ta innover meg at dette kunne vera livstrugande, seier ho.

Luftambulansane er allereie på plass på Stord, og turen går til Haukeland og nevrokirurgisk avdeling. Utan operasjon som kan letta på trykket i hovudet til Fredrik, er vegen kort til døden.

Medan nevrokirurgane kjempar for å redda livet til 18-åringen frå Stord, er Tove, Jørgen og Kristian Hammersland på veg i bil til Haukeland. Doktor Google vert teken fram på vegen, søkjeordet er «Epiduralbløding». Dødeligheita er over 50 prosent.

– Jørgen var veldig redd for at han kunne dø. Eg tenkte han kunne verta frisk. Det var heilt sprøtt, seier Tove.

SMELL: 18. mai 2015 kolliderte russebilen med tre ungdommar i fjellveggen mellom Sagvåg og Heiane. Fredrik Hammersland sat på passasjersida, der

skadane på bilen var størst. Bilen var på veg mot Sagvåg. FOTO: OLAV RØLI

-KOM IGJEN, FREDRIK. Du kan klara det. Litt meir no. Veldig bra.

Fredrik Hammersland spenner alle musklane i kroppen for han reiser seg. Han står, står, og står. Etterpå set han seg ned, pustar ut.

- Tok du tida?

- Ja, det var over 30 sekund. Ny rekord, kjem det frå Sindre Grov, som følger Fredrik til trening på rehabiliteret denne januar dagen i 2017. På treningsrommet er det stabilitetsmuskulatur som står på programmet. Sekund for sekund trenar dei på sidevegs rørsler, og på å stå utan hjelp. Fredrik er utolmodig, vil at ting skal gå raskare. Fysioterapeut Anette Berge, og praksisstudentane Maren Hole og Vilde Smievold følger nøye med, og ser til at øvingane vert gjort riktig.

- Det er ikkje alltid Fredrik er einig om når me skal ta pause. Som til dømes den gongen han gikk 14 rundar i gangbanen, utan stopp, seier Berge, som har jobba med Fredrik i snart eitt år.

- Han har ein enorm stå på-vilje, legg ho til.

Mitt Sunnhordland har fått lov til å følgja 20 år gamle Fredrik Hammersland sin kvardag, snart to år etter den alvorlege krasjen i Sagvåg som sende livet hans i ei ny retning. Først handla alt om å overleva, deretter om å vakna ut av koma. Litt etter litt har meir og meir dreidd seg om å klara seg sjølv.

- Veit du. Hadde det ikkje vore for det med maten, kunne eg i endå større grad ha klart meg sjølv. Eg hadde i alle fall ikkje trengt hjelp 24 timar i døgeret, seier Fredrik.

Han sit i stolen sin i stua heime i Villavegen. Det var her han var denne maidagen i 2015, for han og to kompisar sette seg i russebilen og kørde av garde. Fredrik sat i passasjeretsetet. På Heiane vert søskenbarnet Magnus Eldoy plukka opp og køyrt heim til Hornelandsvågen. Kursen vert så sett mot Sagvåg.

Broren Kristian skulle også vera med, men hadde ikkje tid. Kva som eigentleg skjedd då bilen med dei tre kameratane kørde av vegen, er det ingen som har hatt eit godt svar på. Saka er lagt vekk av politiet. Sunnhordland har vore i kontakt med sjåføren, som er kjent med at denne reportasjen kjem på trykk. Utover det ønskjer han ikkje å kommentera saka. For Jørgen og Tove Hammersland er uansett ikkje ulukka noko dei brukar tid på å tenkja over.

- Det var ungdommar i ein bil, det var musikk, og mobilbruk. Så skjer det. I ein bilko med relativ låg fart. Me vil ikkje finna



BALANSETRENING: Her trenar Fredrik Hammersland på å stå oppreist så lenge han klarer. Perioden han klarar det vert lengre og lengre for kvar dag. Denne dagen på rehabiliteret står han i nesten 30 sekund. Praksisstudentane Vilde Smievold (med ryggen til), Maren Hole t.v. og fysioterapeut Anette Berge syt for at øvingane går riktig for seg.

syndebukkar, og formidla allereie dagen etter ulukka til sjåføren at me ikkje var sinte. For oss er dette ein ferdig sak, understrekar foreldra.

Dei sit rundt kjøkenbordet og et. Litt lenger vekk i stova sit Fredrik i sin stol. Han får mat med ei sprøyte gjennom ein slang. Jonah Uy frå Filippinane syt for at Fredrik får den næringa han skal ha. Ho er ein av assistentane som hjelper Fredrik i kvardagen. Siste gong han åt skikkeleg var 18. mai 2015. Då var det kebab som stod på menyen. Sidan den dagen har maten gått gjennom slangar. Dette grunna ei luftvegskanyle som han fekk operert inn i halsen få dagar etter ulukka, eller tracheostomi som det heiter på fagspråket. Blodiga Fredrik fekk i ulukka har skadd deler av hjernen på stader som styrar viktige funksjonar. Svelg og hostefunksjonar er mellom anna svekka, og han har difor måtta beskytta luftvegane sine med ei kanyle. Men i januar i år var det stor jubel i Villavegen. Då vart nemleg kanyla teken vekk. Forebels er det for tidleg å seia kva tid det kan verta aktuelt med skikkeleg mat igjen. Først skal svelg undersøkjast grundig, så kjem eventuelt nye steg på vegen tilbake.

- Eg syntest ikkje det var noko særleg å sitja her å få mat gjennom ein slang medan resten av familien åt vanleg. Men no er eg så van med situasjonen at eg ikkje tenkjer på det, fortel Fredrik.

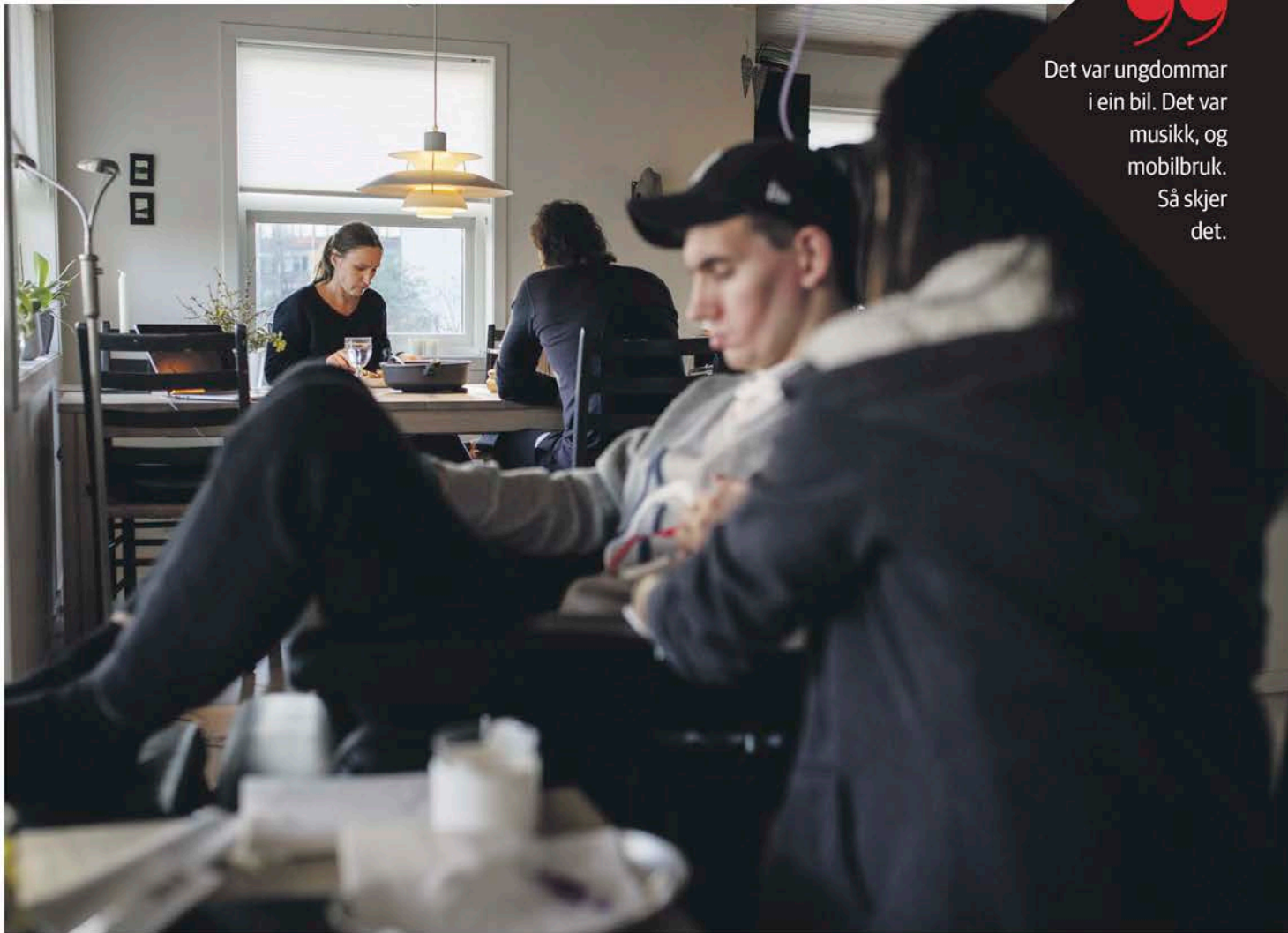
- Kva gler du deg mest til å eta, om du kan det etter kvart?

- Hmm. Pinnekjøtt.

- Enn ei pils då?

- Nei, eg trur nok eg må ha den balansen eg har, seier han.

- Det er det mamma som seier, skyt Kristian inn.



MAT: Kebab stod på menyen då Fredrik var heime, før han og ete. Men om resultata er positiv på ei undersøking i juni, så kan

kameratane sette seg i russebilen den dagen ulukka skjedd. Etterpå har han måtta nøya seg med mat gjennom ei sprøyte, og har berre kunne sett på når mamma Tove og pappa Jørgen har det gå mot mat i fast form igjen. - Det er pinnekjøtt eg har mest lyst på, seier Fredrik.



Det var ungdommar i ein bil. Det var musikk, og mobilbruk. Så skjer det.





Dette ser
betre ut enn me
frykta. Eg hugsar
akkurat dei
orda.

SJØLV HUGSAR han ingenting frå dagen han og kompisane var på veg mot Sagvåg. Også mange bitar frå tida før ulukka er viska vekk, og Fredrik er usikker på når han kom skikkeleg tilbake til livet igjen.

– Eg kom gradvis til meg sjølv, så det finst ikkje noko eksakt tidspunkt. Men eg hugsar episodar frå Haukeland, og frå Nordåstunet etterpå, fortel han.

Mellom anna då kompisar kom på besøk på Haukeland. Og to venninner som besøkte han på Nordåstunet i Bergen. Men det var ikkje for han kom tilbake til Stord november 2015, og fekk vera i vande omgjevnader, at ting gjekk raskare.

– Det heile gjekk gradvis og eg hadde kognitive skader då eg kom til Stord sjukehus. Men eg kom meg godt då eg fekk komma heim.

– Korleis er det å ikkje hugsar?

– Litt spesielt. Men det gjer ikkje så masse. Eg har mange som kan hjelpe meg å fortelja. Jørgen Hammersland, skipsingeniør i Salt Ship Design, hugsar 18. mai 2015. Kona hadde prøvd å få tak i han fleire gonger den ettermiddagen med beskjed om kva som var skjedd. Då ho til slutt fekk tak i han, var ho optimistisk i tonen.

– Fredrik har vore i ei ulukka, men det går nok bra.

Tove hugsar at Jørgen lurte på om han i det heile teke trengde å komma opp.

– Eg trur ingen av oss der og då skjønnte kor alvorleg det var, forklarar Tove.

Men då dei sit i bilen på veg til Haukeland har alvoret gått opp for dei. På telefonen les Jørgen detaljert om epiduralbløding, og kor livsfarleg det er. Samstundes som Tove, Jørgen og Kristian sit i bilen på veg opp, er søstera Rebecca i Kristiansand.

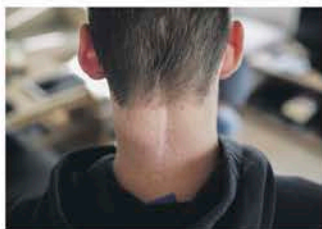
Ho har gjort akkurat som mora Tove og valt sjukepleiaryrket, og hadde jobba denne dagen i mai 2015. Og nærmast som eit samantreff låg ho også på sofaen etter vakta då ho skjønnte at noko var gale. Ei venninne ringjer og spør om Rebecca har fått ein telefon.

– Nei, svarar ho, samstundes som ho merkjer at venninna ikkje er seg sjølv.

– Eg har høyrte at Fredrik har vore i ei ulukke, seier venninna i den andre enden.

Rebecca får tak i broren Kristian, som svarar på mora sin telefon. Han grin.

– Fredrik har vore i ei ulukke. Det er alvorleg,



BLØDING: Ei livstrugande epiduralbløding gjorde at kirurgane på Haukeland måtte operera. Her ser me arret etter operasjonen.

og han er sendt til Haukeland, er beskjeden til eldstesøstera.

Ho vert vandrande rundt på golvet i leilegheita, sikkert 30–40 gonger, som ho skildrar det. Sambuaren Tore Kannelønning er på fotballtreining, og ho tenkjer på om ho kan henta han eller ikkje. Men ei venninne kjem, og dei dreg til stadion og hentar han.

Tilstanden til Fredrik veit dei ikkje noko om. Ho vil ikkje forstyrre foreldra, og sjekkar nettet. Der er tilstanden til 18-åringen oppgjeven til kritisk.

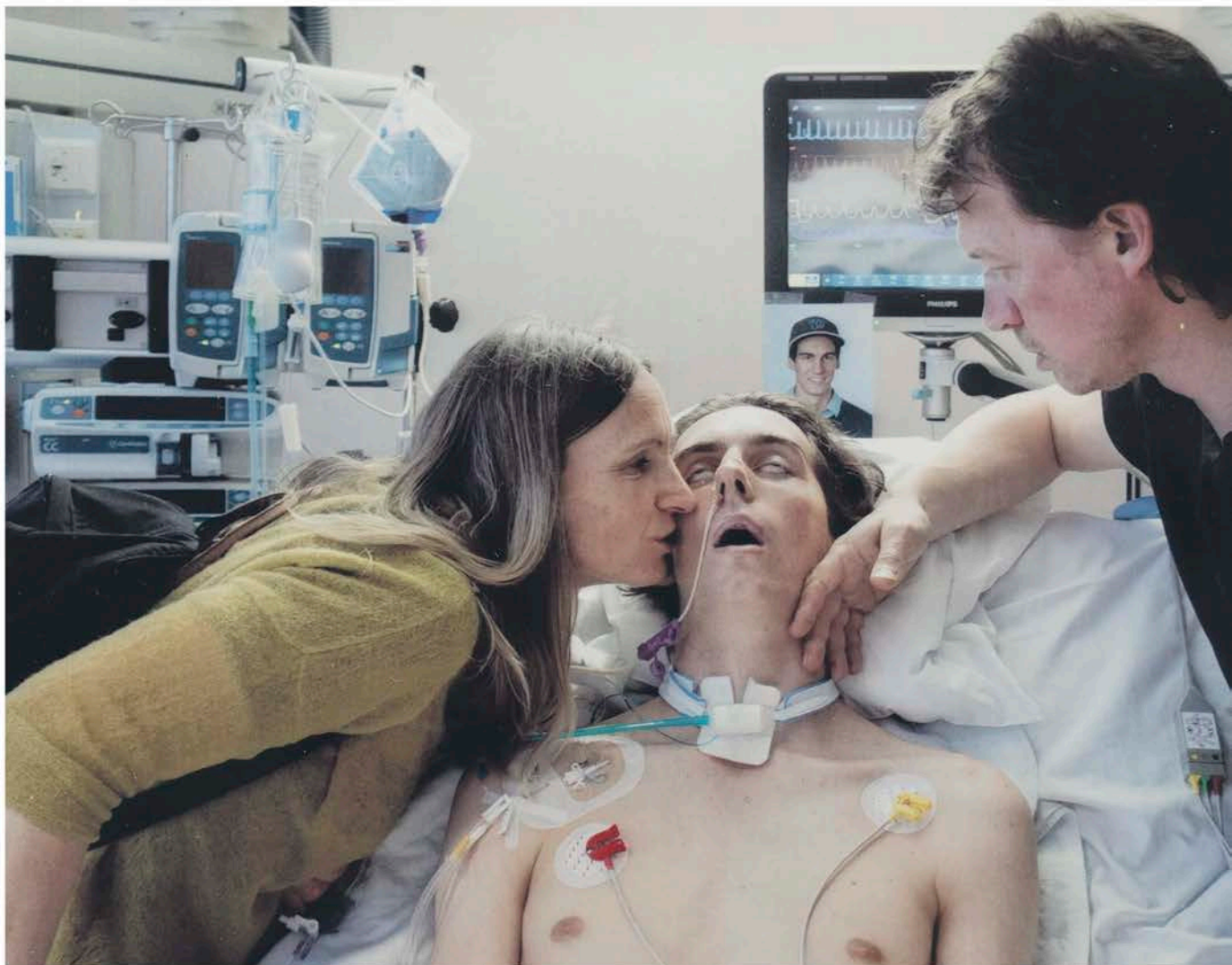
– Eg ringde til Besten (Atle Nilsen, tidlegare ambulansejef red.mld), og spurte. Men han ville ikkje fortelja kva det betydde, hugsar Rebecca. Nilsen ordnar flybilletter til Tore og Rebecca, og dei kjem seg av garde til Bergen.

Når resten av familien er på tur til Haukeland, ligg Fredrik på operasjonsbordet. Kraniet vert opna opp, og han vert operert i mange timar. I løpet av dei timane rekk Tove, Jørgen og Kristian å komma til sjukehuset, og inn på venterommet.

Der vert dei sitjande lenge og venta, utan å vita korleis Fredrik har det. Det einaste dei veit er at det er alvorleg, og livstrugande. Men så kjem det fleire kirurgar inn på rommet. Dei stiller seg opp framføre familien, alvorstyngt, med armene ned mot låra. Dei seier ikkje eit ord. Minuttane går. Jørgen meiner det kan dreia seg om timar, sjølv om det i røynda sikkert ikkje er snakk om meir enn nokre få minutt. Han tolkar ikkje kroppsspråket til legane veldig optimistisk. Så kjem beskjeden:

– Dette ser betre ut enn me frykta.

– Eg hugsar akkurat dei orda. Det var då Kristian sa at han skulle verta hjernekirurg, seier Jørgen.



KONTAKT: Etter at den kritiske fasen var over, starta den lange opptreininga. Tove og Jørgen Hammersland fortel at dei vart svært glad då dei spurte om Fredrik kunne løfta handa, og han gjorde det. FOTO: PRIVAT



STERIK: Heime i Villavegen får Fredrik fort sving på sykkel, og han får fort stor fart. Sara Brosvik held ei hjelpande hand i sykkel.

-FREDRIK. Spør Jonah om ho orkar å henta boka frå Haukeland. Ho ligg der ute på hylla, ropar Tove til den andre enden av stova.

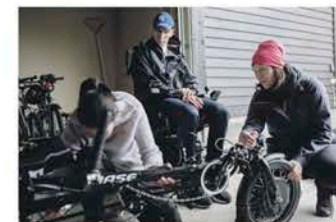
– Ja, men då må ho henta ein krakk først, svarar Fredrik på vanleg vis, med glimt i auga. Han veit nemleg at assistenten er i kortaste laget til å nå opp på hylla.

I boka har dei samla alle minna frå tida på Haukeland. Frå det første møtet med Fredrik etter operasjonen, der ingen visste korleis tilstanden hans var bak den frefylte utsjånaden, til tida på Nordåstunet der ein heil gjeng samla seg for å feira bursdagen til kompis, som sakte, men sikkert vakna tilbake til sitt gamle eg. Tove og Jørgen viser fram bilete frå sjukesenga i dagane etter kollisjonen. Fredrik ser ut som han gjorde i tida før ulukka, bortsett frå at auga er lukka igjen. På eit bilete står familien samla rundt senga. Biletet er prega av alvor. Me får også sjå bilete av den roslege karen, som i løpet av nokon månader hadde gått ned 30 kilo.

– Fredrik. Sunnhordland spør om dei kan få bruka nokre av desse bileta?

– Ok, det er greitt. Men på eitt vilkår.

– Greitt, og det er, spør faren til sonen?



SYKKEL: Ein spesialbygd sykkel, med elmotor, skal gjera at Fredrik kan sykla rundt. På grunn av at han er så lang, tek det tid å tilpassa ramme. Her er Marthe Hvidenbråten (t.v.) og Sara Brosvik med og hjelper til.

– Det er at du heng opp denne her, seier Fredrik, og gir faren beskjed om at han må ta posen med intravenøs næring og henga opp på ein knagg over stolen han sit i stova.

Det gjekk lang tid, sikkert mange veker, for familien fekk beskjed om at Fredrik mykje truleg ville overleva. Den beskjeden hugsar Jørgen veldig godt. – Å gie den beskjeden vidare til familie som venta i kantina på Haukeland var ein ekstrem følelsesladd oppleving, minnst Jørgen, og skildrar seg sjølv som ein person som vert lett rørt når noko går bra.

– Eg mobiliserer alvor når ting ikkje går så bra. Trur eg i alle fall, og eg har jo litt erfaring med dette no, seier han.

Frå mai til november 2015 vert familien buande i Bergen. Dei har bekjente som stiller bustad til disposisjon, og dagane går med til å vera på sjukehuset og

Nordåstunet. Tove skildrar tida i Bergen som ei lita bobla, rett og slett.

– Det gjekk i sjukehusting, som kva CRP og temperatur Fredrik hadde til ei kvar tid. Samstundes provde eg og Jørgen å komma oss ut, anten på trening, på Fløyen, eller på arrangement, fortel ho.

Først seinhausten 2015 får Fredrik komma tilbake til Stord og Stord sjukehus. Der vert han verande frå november 2015 til mai året etter. Då får han flytta tilbake til barndomsheimen i Villavegen, der han bur no.

Huset er omorganisert slik at Fredrik skal få ein lettare kvardag. Mellom anna har han fått rom i første etasje, med ribbevegg ved senga.

Med faste tak grip han tak i ribbeveggen og heisar seg opp i ståande stilling. Der står han ei god stund, medan han ventar på at Jonah skal trilla bort rullestolen.

– I dag klarar eg å stå lenge i ribbeveggen. Eg kjenner at eg har kontroll på situasjonen på ein annan måte enn eg har hatt tidlegare, fortel Fredrik i det Sunnhordland kjem inn dora.

Skritta er korte og konsentrerte, men har riktig retning, når Fredrik får hjelp til å gå. Kva tid han skal klara det heilt sjølv, veit han ikkje.

– Eg har spurt fysioterapeuten, men dei vil ikkje seia det. Og dei har kanskje ikkje fasiten. Mykje handlar om kor hardt eg jobbar.

– Når ein frisk person står oppreist, så hentar han seg inn heile tida. Alt skjer utan at ein tenker på det. Men eg må trena på det, forklarar han vidare.

Denne dagen skal me få vera med å prova ut den nye sykkel, som har ein prislapp på 118.000 kroner. Ein så kalla liggiesykkel, med elmotor.

Sidan Fredrik er så lang må Marthe Hvidenbråten frå leverandøren komma fleire gonger for å justera lengda på ramma. Ergoterapeut Sara Brosvik er også med for å hjelpe Fredrik til rette med sykkel.

– Fredrik har ei heilt unik innstilling til treninga, og er veldig positiv, fortel Sara, som har trent med Fredrik i snart eitt år.

Han set seg oppi sykkel, justerer pedalane, og trækker kjøpt av garde bort i Villavegen.

– Trur du eg kan ha med Jonah bak på når eg skal på tur, spør han medan han ser bort på Hvidenbråten med håp i blikket.

– Nja, eg trur nok det vert litt vanskeleg, må ho diverre for Fredrik konstatera.



I dag klarar eg å stå lenge i ribbeveggen. Eg kjenner eg har kontroll på situasjonen



KOMPISAR:

Sindre Grov
synest det er veldig
gjevande å få lov
til å jobba hjå
kompisen.





SMART: Fredrik er på veg frå kjemitimmen på Stord vidaregåande skule. Han har lært seg ein enkel teknikk for å opna dører når han sit i rullestolen. Sindre er pakkesel.

HAN ER ALDRI aleine når han er heime. 24 timar i døgeret er det folk som jobbar i huset og som syt for at 20-åringen får den hjelpa han treng. Trass i at han klarar meir og meir sjølv. Seks av dei som jobbar i Villavegen er kameratar av Fredrik, og i maidagane 2015 var dei samla for å feira russetida saman. Knappe to år etterpå er kameratgjengen framleis samla. Denne gongen med eit heilt anna fokus.

– Det har betydgd veldig, veldig mykje for meg at kameratane mine har stilt opp på denne måten, seier Fredrik, medan han riggar seg til mellom kompisanane ute på plenen i Villavegen. Sunnhordland har samla alle til gruppefoto.

Mamma Tove fortel at kompisanane også stilt opp for Fredrik i tida rett etter ulukka. Dei kom på besøk på Haukeland og Nordåstunet, og ho meiner dette har betydd mykje for Fredrik si utvikling.

Henrik Olav Tuft Olsen (21) er ein av kompisanane som har hatt tett kontakt med Fredrik i tida etter ulukka. Han satt i baksetet på russebilen då han krasja i Sagvåg, men minna om hendinga er ikkje så mange.

– Eg hugsar berre at eg vakna på sjukehuset, fortel han.

No jobbar han med Fredrik fleire gonger i veka. Og jobben med å hjelpe kameraten har gjeve han lyst til å gå vidare innan eitt av omsorgsyrra.

– Å utdanna meg til sjukepleier er noko eg tenkjer veldig masse på, fortel han.

Sindre Grov (20) er kompisan av Fredrik sidan barneskulen.

– Eg har jobba her sidan eg var ferdig i militæret. Og eg synest det er kjempegjevande, og det har gjeve meg nytt perspektiv på livet. Eg vurderte ei stund å verta fysioterapeut, men eg fryktar eg kan ha vorte for godt van med Fredrik, sidan han er så grei å trenast med, fortel han, for han tek tak i armen til

Fredrik og hjelper han ut i gangen på huset, og vidare ned trappa og inn i Poloen som står utanfor. Dei skal opp på Stord vidaregåande skule for å jobba med kjemi.

Denne dagen er vikarlarar Kristin Kristiansen i gang med å forklara korleis elevane skal rekna ut batterikapasitet og masse. Men Fredrik ligg litt etter grunna sjukehusinnleggning, og han og Sindre jobbar på i Paden med det førre kapittelet som handla om korleis ein skal skilja stoff med ulike eigenskapar.

– Kan me bruka destillasjon for å skilja desse stoffa? lurer Sindre på.

– Nei, då må det vera skilnad i kokepunktet på over 40 grader, slår Fredrik fast, og held ein knapp på andre metodar som skiljetrakt eller filtrering.

Sindre erkjenner at han, med standpunkt på 2 og eksamenskarakter på 4 i kjemi, eigentleg berre skal halda kjøft.

To veker etter kjemitimmen møter me Fredrik heime i stova igjen. Då kan han stolt fortelja at prøven i kjemi gav karakteren 4.

– 4, seier mora. Tenk om du hadde lese like mykje i tida før ulukka, fleipar ho.

Fredrik går jamleg til undervisning på Stord vidaregåande. I starten hadde han store planar om å klara å ta opp igjen alle faga som manglar, slik at han kunne få eit komplett vitnemål. Men nokre fag vart for vanskelege, så han måtte justera ned ambisjonane.

– Å starta på skulen var veldig utfordrande. Spesielt norsken var vanskeleg. Så eg måtte kutta han ut. No skal eg snakka med ein sosionom om kva som er lurt å giera vidare.

Fredrik tek eit steg av gongen på skulen. Kor langt han kjem, og «kva han skal bli når han blir stor», veit han ikkje heilt.

– Korleis tilstanden min er om 7-8 år er umogeleg å seia noko sikkert om i dag. Men eg tenkjer noko innan helsevesenet, eller berre reisa rundt og fortelja mi historie. Det siste hadde eigentleg vore meir gøy enn jobb.

Familien på fem har budd dei siste åra i Villavegen på Stord, med utsikt til sjukehuset. Og det er på nabotomta, med endå betre utsikt til sjukehuset og legevakta, at Fredrik skal byggja seg ei framtid. Arkitekt Jo Kjetil Nielsen er nemleg engasjert for å teikna spesielt tilpassa hus til Fredrik. Målet er at han skal flytta for seg sjølv om ikkje så altfor lenge. Dei har allereie hatt møter med arkitekten.

– I møtet kom eg med alle tankane mine, og korleis eg ville ha det. Kanskje vert det etasjar. Eg vil i alle fall ha ein terrasse med glasrekkverk slik at eg kan komma meg ut. Dei lovde å komma tilbake med teikningar, og eg ville ha dei i 3D, seier Fredrik.



SKULEGANG: Fredrik Hammersland er framleis litt usikker på yrkesvalet sitt. Det kjem an på korleis situasjonen hans utviklar seg. Her får han hjelp av lærar Kristiane Kristiansen i kjemi. Og på ein prøve på nyåret klarte han karakteren 4. Lappen over auget er for å korrigera dobbeltsyn som han slit med.



Å starta på skulen var veldig utfordrande. Spesielt norsken.





Me kjenner
Fredrik igjen som
den guten han
alltid har
vore.



BRØR: Kristian Hammersland gler seg til broren skal få nytt hus på nabotoma i Villavegen på Stord. Han sat oppe og las til eksamen då han såg mange ambulansar komma til sjukehuset den ettermiddagen

ettermiddagen

TV-STOVEER i alle fall obligatorisk. Når Fredrik ikkje trenar på reha-ben eller på Lindas Gym, eller er på skule, brukar han mykje tid heime i godstolen. Der går tida med til både spel, skule og seriar. Favoritten er «Game of Thrones», med «Breaking Bad» på andreplass.

Mykje tid vart også brukt på seriar då han kom tilbake til Stord hausten 2015. Faren Jørgen var på sjukehuset kvar kveld og såg på seriar i lag med sonen.

– Jørgen har ein utrulleg sterk psyke, og er veldig tolmogig. Eg trur akkurat det har hjulpet veldig mykje på framgangen til Fredrik, seier Tove.

Dei som har mott Jørgen etter ulukka til sonen, har sett at håret har vorte lengre og lengre. No har han hestehale. Grunnen er ein lovnad han gav då sonen fekk operert inn tracheostomi i halsen, nemleg at håret skulle gro til det vart fjerna. No er tracheostomien vekke, men det lange håret heng framleis på hovudet til Jørgen.

– Nei, det er slutta å gro no, fleiper han.

Stahet er ein eigenskap som også har hjulpet Fredrik under treninga.

– Eg vil få ting til, og vert eigentleg sur når eg feilar. Ikkje på folk, men på det eg gjer. Det er både positivt og negativt, seier Fredrik.

Kvar gong Fredrik snakkar tek han seg til halsen. Der trykkar han på ein bordtennisball, som ligg under ein stor kvit tapebit på halsen. Det har samanheng med kanylen han hadde, og såret som no skal gro. Det lét uansett ikkje til å plaga han så veldig, og bordtennisballen har vorte fleipa mykje med.

– Å spela tennis er noko som eg har lyst til å gjera igjen. Men eg innser at det kan ta lang tid, og då kan bordtennis kanskje vera enklare å få til i rullestol. Og eg har jo allerede ball, kjem det frå Fredrik.

Familien Hammersland er ein samansveisa familie, der dørstokken er låg, og besøka mange. Tove trur det er ein av grunnane til at dei har klart seg gjennom ei veldig tøff tid.

– Dessutan har me vore flinke til å snakka med folk om situasjonen. Eg har mellom anna vore jamleg oppe

på min arbeidsplass og oppdatert dei om situasjonen, forklarar ho.

Mora meiner, trass i situasjonen, at dei har mange ting å vera glade for.

– Me kjenner Fredrik igjen som den guten han alltid har vore. Han er klar i hovudet, grei og fin å sjå på. For meg er han frisk, bortsett frå motorikken.

Rebecca skryt av broren og er imponert over den viljen han har.

– Han kan gjerne bruka fem minutt på å ta på seg eit setebelte. Eg sit på sida og spør om eg skal hjelpe han, men han seier nei, seier ho.

Storesostera har brukt masse tid saman med broren etter ulukka, og kvar gong ho er heime på Stord hjelper ho til med øvingar.

– Det er litt stress når ho kjem heim, og vil trenar og trenar. Men eg vert fort van med det. Og eg trur at ho har påverka framgangen min veldig, seier Fredrik.

Me er tilbake i garasjen utanfor huset i Villavegen. Fredrik sit i den elektriske rullestolen, under tak, medan eit kortvarig kvitt lag med sludd vert liggjande på den svarte asfalten på utsida. Han ser på at dei monterer saman den nye sykkel. Han snur seg mot oss og spør:

– Om eg hadde budd på Filippinane og vorte skadd. Trur du då eg kunne ha fått elektrisk rullestol og liggjesykel gratis?

– Nei, eg tvilar vel på det, svarer journalisten.

– Me er heldige som bur i Norge og som har slike ordningar, svarer han.

Ved eit seinare høve spør Sunnhordland om han alltid er like positiv?

– Ja, eg er det. Men det hender eg har dårlegare dagar, erkjenner han.

– Tenkjer du mykje på ulukka?

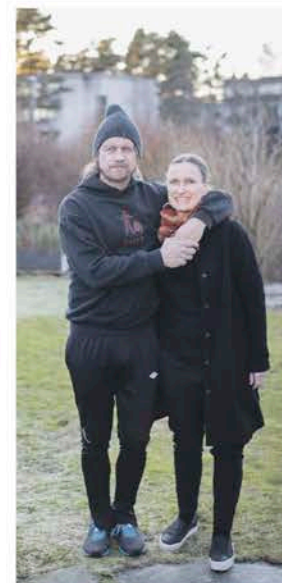
– Nei, og eg er god ven med sjåføren. Eg ber ikkje noko nag til han.

– Meiner du at du har vore heldig eller uheldig?

– Eg tenkjer litt sanna, hell i uheld. Eg vart veldig skadd, og det tek lang tid å reparera. Det er ein lang veg å gå, men eg trur eg kjem meg greitt. Eg jobbar i alle fall på, fortel Fredrik Hammersland.



SJUKEPLEIAR: Rebecca Hammersland er snart ferdig utdanna sjukepleiar, og trass i det vonde med ulukka til broren, meiner ho at den har skapt større forståing hjå ho korleis det er å vera pårørende.



FORELDRE: Tove og Jørgen Hammersland fortel at dei er glade for mange ting etter ulukka. Og trass i at motorikken til Fredrik må trenast opp, er han den same gamle.





SAMLA:

Her er kompisane til Fredrik samla rundt han i Villavegen. Seks av dei jobbar hos han fast. Frå venstre: Håvard Strøm Sagstad, Ole Jakob Sirnes Yttredal, Kristian Hammersland, Henrik Olav Tuft Olsen, Fredrik Hammersland, Sindre Grov, Jakob Teetzman og Håvard Tegle Karlsen.

voff

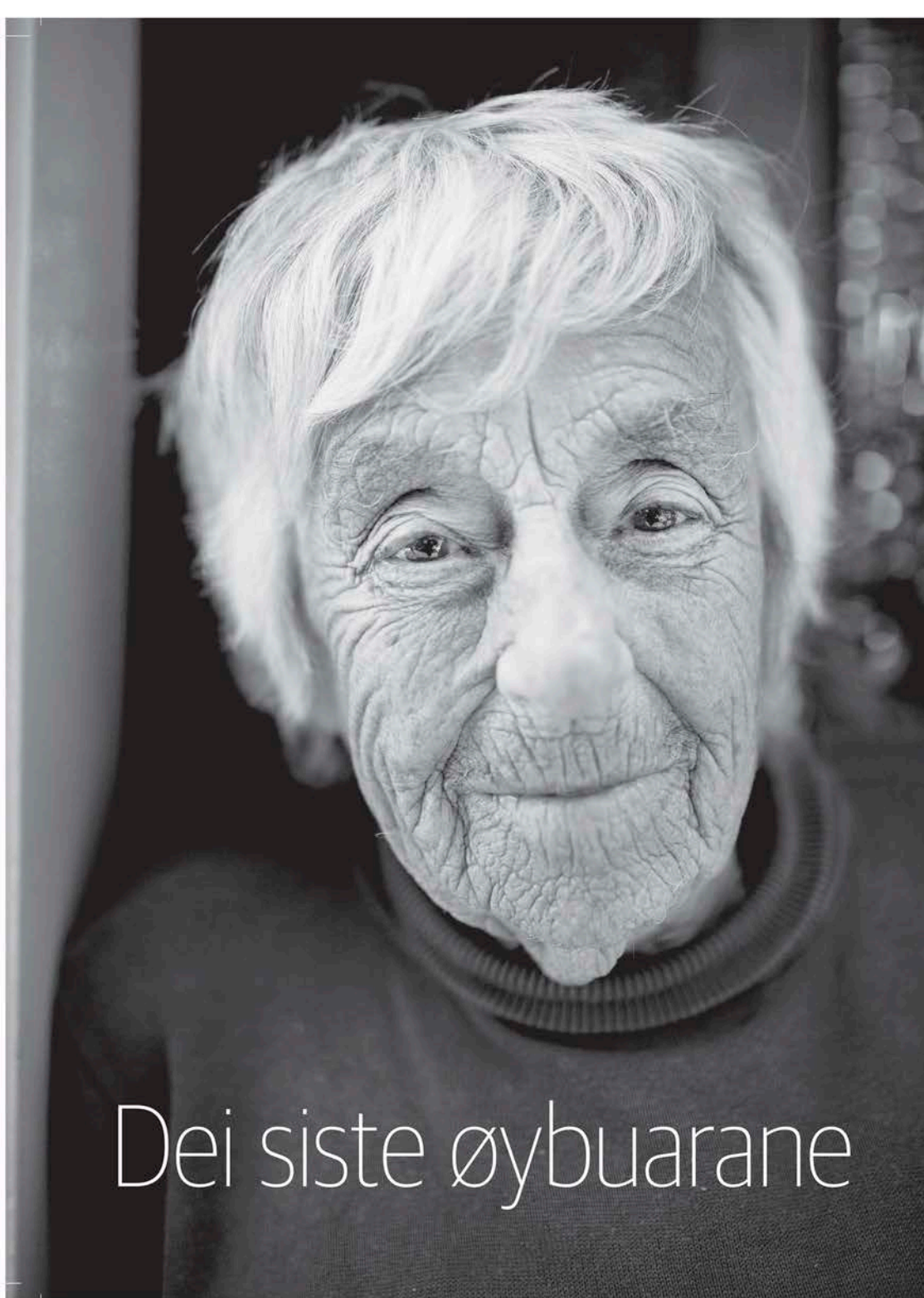
FRÅ SKAPARANE AV GARASJEN



HAR DU EIT KJÆLEDYR UTANOM DET VANLEGE?

I SAMARBEID MED:

Sunnhordland



Dei siste øybuarane



Kjellaug (87) og Rolf Røyrøy (87) har budd på Koløy så godt som heile livet. Sjølv om det til tider har vore utfordrande, kunne dei aldri tenkt seg å bu ein annan plass. Men dei hadde ikkje gjort det ein gong til. ►►



IDYLL: Det gamle huset ligg på ein høgde på øya, eit par hundre frå sjøen.

Det var berre toskeskap. Ingenting anna, seier Kjellaug Røyroy og tek seg ein slurk med cola. 87-åringen sit smørblid i godstolen, sjølv om ho fortel om den eine gongen ho kunne ønskt ho budde på «fastlandet» og ikkje på ei lita øy.

DET ER LÅGT UNDER taket i den koselege stova som har vore i familien sidan besteforeldra hennar kjøpte Koløy i 1916. Den dunkle belysinga lyser opp dei 32 etterkommarane til ekteparet, og nokre av slektningane som kom føre dei. Alle bileta heng fint i glas og ramme på dei gule, småskeive veggene. Ved sida av Kjellaug ligg strikkesetet hennar. Sjølv om ho gestikulerer når ho pratar, vekkjer ho ikkje kattane Missy og Derrick som søv tungt i den fargesprakande sofaen like ved. Derrick har namnet sitt etter den kjende, tyske kriminalsjefinspektøren.

På golvet mellom sofaen og godstolen ligg pinnen hennar. Ho kallar den det: Pinnen. Krykkja, som andre kanskje ville sagt, har vore ved sida hennar sidan den dramatiske kvelden ho fortel om.

Med unntak av 10–15 andre, er Kjellaug og Rolf no dei einaste som bur fast på ei av dei 381 Fitjarøyane. Slik har det ikkje alltid vore. På 40- og 50-talet var det skule på seks av øyane. 10 om ein tek med kommunane Austevoll og Bømlo. Ifølgje ein reportasje NRK laga i Fitjarøyane for nokre år sidan, budde så mykje som ein tredjedel av innbyggjarane i Fitjar kommune ute på øyane på den tida. Frå 60-talet og fram til no har dei fleste husa blitt til hytter.

Slekta til Kjellaug starta livet på Koløy i 1916 då besteforeldra hennar, Absalon og Cathrine, kjøpte øya.

SOM SÅ MANGE andre stader, måtte kvinnene i huset klara seg sjølv store deler av året medan mennene var ute på fiske.

– På same måte som me måtte ro ungane våre til skulen, rodde mor mi meg då eg var lita. Det var jo lenge før me fekk påhengsmotor, så slik måtte det berre vera, fortel Kjellaug.

Trass hauststormar og ruskete vintervær, har ho endå til gode å vera heime frå skulen ein einaste dag.

– Eg kan iallfall ikkje hugsa at eg har skulka skulen. Eg kan heller ikkje hugsa at me nokon gong sleit med å komma oss over. Men ruskete, det var det titt og ofte. Det største problemet for mor mi var nokre vintermorgonar då det hadde snøa veldig. Eg var ei lita jente, og snøen måtte vekk for at eg skulle komma meg dei to-tre hundre metrane ned til sjøen, seier Kjellaug.



Eg kan ikkje hugsa at eg har skulka skulen.





MINK-MAMMA: Denne utstoppa minken fekk Kjellaug av borna sine. I mange år jobba Kjellaug på minkfarmen i Koløyholmen.

Etter eit par hundre meter i robåt, venta ein ny lang etappe til fots for Kjellaug. Det same gjaldt for Rolf.

– Eg vaks opp på Bømlo. Eg hadde ein litt lenger tur i båt, men så slapp eg å gå like langt som Kjellaug då eg var kommen i land. Det var mange mørke og triste morgonar, hugsar Rolf.

PÅ SAME MÅTE som fedrane deira, byrja også Rolf å jobba som fiskar då han var ferdig med skulen. Spesielt ein fisketur i 1953 hugsar han godt.

– Då dreiv me og fiska langs land. På eit tidspunkt må me ha vore i området rundt Koløy, seier Rolf.

Dei var begge 23 år på den tida.

– Eg rodde rett som det var over på andre sida om eg såg folk. Anten det var for å snakka med dei eller venninner på Koløyholmen, fortel Kjellaug.

Det gjorde ho den dagen også. På vegen fekk ho auge på ein ung fiskar om bord i båten.

– Me byrja å snakka med kvarandre. Og så treffe eg henne på ein dans ikkje så lenge etter, mimrar Rolf.

– Då sa det pang?

– Då sa det pang, seier Rolf.

– Då sa det pang, ja, smiler Kjellaug.

Allereie året etter klarte Kjellaug å lokka Rolf til Koløy. 15. mai 1954 gifta paret seg, og ikkje lenge etterpå fekk dei si første dotter; Anna.



Hadde ikkje
dyra det godt,
fekk dei eige
bur.

Året etterpå kom Jorunn til verda, og i løpet av femten år talde søskenflokkken seks med Liv, Kjellrunn, Mona og Alf.

– Me fekk seks ungar, ja. Då blei det liv på øya her, ler Rolf.

SJØLV OM DET var mange fine dagar, var det også utfordrande å oppdra seks små på ei lita øy i Fitjar.

– Eg må seia eg dreg på smilebandet når eg ser ungane som står og ventar på skulebussen med dei nye paraplyane sine i dag. Det var ikkje slik før. Iallfall ikkje for våre ungar, humrar Rolf.

Han hugsar fleire strabasiose turar frå Koløy til Koløyholmen.

– Det er langt ifrå ein gong eg har tenkt at i dag burde eg kanskje ikkje ro dei over. Eg har vel aldri vore i tvil om at båten har tolt bølgiene, men det har vore surt og kaldt med sterk vind og snøfokk, seier Rolf.

Ein større skuleskyssbåt pleidde å stoppa på Koløy etter å ha henta skuleungar frå andre øyar. Den gjekk ikkje om det blåste for mykje.

– Ein mørk og kald vintermorgon kom ikkje båten. Då fekk me det travelt med å komma oss over til den andre sida.

På den tida hadde me motor, men den måtte fyrast i gong. For å spara tid rodde eg eldstedottera Anna over. Halvvegs byrja bølgiene å bli større. Ei bølge slo inn over båten og sytte for at Anna blei både iskald og klissvåt. Heldigvis rakk ho bussen som venta på den andre sida. På veg inn i bussen til dei andre ungane hugsar eg ho sa «eg er ikkje sint, far». Dette var nok ein av fleire morgonar lærarane på skulen blei sjokkerte når ungane våre møtte opp på skulen. Dei toler både sjø, vær og vind godt. Det er det ikkje tvil om.



FRISK OG RASK: – Me er heldige. Me har ikkje hatt noko sjukdom i slekta, seier Kjellaug.



Då sa det pang, ja.





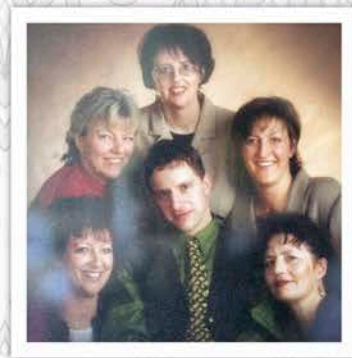
ØYKJØPAR: Absalon Absalonsen, bestefaren til Kjellaug.



ØYKJØPAR: Christine Absalonsen, bestemora til Kjellaug.



LUKKELEG GIFT: 15. mai 1954 gifta Kjellaug og Rolf seg. Dei møttest året før. I 54 flytta Rolf til Koløy, dei fekk også si første dotter.



32 ETTERKOMMARAR: Rolf og Kjellaug fekk dei første dotter, Anna, i 1954, før Jorunn kom året etterpå. I 1958 kom Liv til verda, og deretter Kjellrunn to år seinare. Så gjekk det sju år før den neste jenta kom til, og det var Maja som er fødd i 1967. Til slutt kom minstemann, nemlig Alf, i 1969. No har Kjellaug og Rolf 32 etterkommarar – direkte frå seg.

Kjellaug var heime medan ungane vaks opp. Rolf var periodar på sjøen. På 70-talet byrja dei begge å jobba i Koløyhamn. Medan Rolf jobba på fabrikk til Isak Koløen, fekk Kjellaug seg jobb på minkfarmen i bygda.

– Der jobba eg i 24 år, heilt fram til eg blei pensjonist, seier Kjellaug. Ho fortel om ein hektisk kvardag.

– Eg gjorde alt mogeleg. Mykje av jobben gjekk med til å sortera dyr etter fargar på pelsen. Det var viktig å få fram dyr med dei rette fargane. Me måtte følgja motane. Men ein ting vil eg seia. Dyra hadde det godt i Fitjar. Eg ser med skrekk og gru på nyheitene korleis næringa har utvikla seg. På Koløyholmen hadde me faktisk ein av dei største farmane i Skandinavia. Det var til ei kvar tid kring 4.000 dyr der. Hadde ikkje dyra det godt, fekk dei eige bur. Og me var veldig merk same på føringa. Etter slaktinga blei store delar av pelsen sendt til Danmark, fortel Kjellaug.

SIDAN KJELLAUG blei fødd i 1930 og fram til i dag har livet på Koløy endra seg mykje.

– Me har vore vitne til mange teknologiske nyvinningar, seier Rolf.

Han dreg fram påhengsmotoren som eit verkemiddel som gjorde livet på øya mykje enklare.

– Men den største skilnaden kom i 1954. Då fekk me telefon på øya. Då blei alt betre, held han fram.

– No spring me rundt med kvar vår mobiltelefon, smiler Kjellaug.

Då Rolf flytta til øya i 1954, var det heller ikkje mange tre på Koløy.

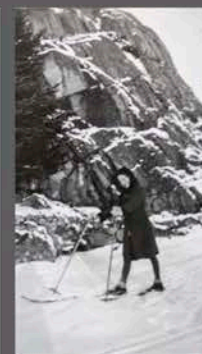
– Det var mykje meir værhardt. Sidan den gongen har me nok planta rundt 100 tre. Resten har komme av seg sjølv.



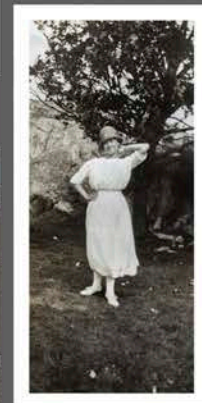
MAMMA OG KJELLAUG: Her er Kjellaug saman med mor si seint på 30-talet. Dei styrte Koløy då far til Kjellaug var på fiske.



UNG JENTE: Her er Kjellaug litt under eitt år gammal. Kameraet på øya blei flittig brukt.



MYKJE SNØ: – Eg hugsar det var mykje meir snø før. Mamma måtte måla dei 200–300 metrane ned til sjøen før ho rodde meg til skulen, mimrar Kjellaug.



FERIEFOLK: «Fiffen» frå Bergen leigde seg rom på Koløy tidleg på 1900-talet. Dette biletet er frå 1919.



FERIEFOLK: Denne familien var på Koløy-besøk i 1920.



GRAVFERD: Besteforeldra til Kjellaug, Absalon og Christine, kjøpte Koløy i 1916. I 1936 døydde Absalon. Kjellaug står fremst ved båra.



HAGESTELL: Her steller familien i hagen ein gong tidleg på 1900-talet.



HISTORISK STOVE: – Det er ikkje så godt å seia kor gammalt huset er, men det er gammalt, seier Rolf.



Det er veldig kjekt med så mange i slekta



GODE STUNDER: Kjellaug og Rolf startar kvar dag på det vesle kjøkenet.

For litt sidan blei 86-årsdagen til Rolf feira på Koløy. Då var så godt som heile slekta samla på øya. Sidan første dottera kom til verda i 1954, er talet på direkte etterkommarar frå Kjellaug og Rolf no på heile 32 personar. Eit bilete er difor spesielt. Der sit Rolf og Kjellaug ute i tunet saman med tre gutar som alle er fødte med 14 månaders mellomrom. Det spesielle med biletet er at Rolf og Kjellaug er besteforeldre til Bendik Skarpnes Royrøy, oldeforeldre til Emil Christensen og tippoldeforeldre til Kristian Sæle. – Det er veldig kjekt med så mange i slekta. No byrjar ungane våre og ungane deira igjen å komma tilbake til øya, spesielt om somrane. To av dei har hytter her. Det synest me er veldig stas, fortel Rolf.

TILBAKE I GODSTOLEN, registrerer Kjellaug at katten Missy skifta stilling. Etter ein liten kunstopause, held ho fram å fortelja om den dramatiske episoden for sju år sidan. Alle dei seks ungane deira hadde for lengst flytta frå vesle Koløy. Ektemannen Rolf var nede ved sjøen og arbeidde, slik han ofte både var og er. Kjellaug var heilt aleine oppe i huset. – Det var som sagt berre toskeskap.

Ingenting anna, seier Kjellaug. – Eg skulle vaska stovogolvet. Eg skvetta grønsåpe på golvet rundt meg og gjekk i gang med vaskinga. Akkurat slik eg har gjort så utruleg mange gongar før. Men brått ligg dama på 80 år nærast urorleg og med store smerter på det glatte golvet. På ein eller annan måte fekk ho karra seg bort til mobilen, og ringt Rolf. – Eg slo full alarm med ein gong, mimrar Rolf. Naudetatane kom raskt til kaien på Koløyholmen i Fitjar, og fekk teke seg over. Kjellaug blir boren ned i båten med sjukebære og frakta til «fastlandet». Det viser seg at Kjellaug sklei og datt då ho skulle vaska golvet. I fallet knekte ho lårhalsen. – Det er den eine gongen eg kjem på at eg har kjent på ubehaget med å bu på øya her. Heldigvis fekk eg raskt ei morfinsprøyte og gløynde det heile, ler Kjellaug. Episoden har gjort at parete dei siste vintrane har «overvintra» hjå ei av dotrene i Koløyholmen. – Det gjer det heile mykje enklare. Så slepp ungane våre å anka på oss. Men dei har utruleg dårleg telefondekning der inne, seier Kjellaug. Dei er begge svært nøgde med det lange livet sitt på Koløy. – Eg angrar ikkje, og ville aldri hatt eit anna liv. Men eg hadde ikkje gjort det igjen, heller. No veit ein at det er mykje enklare å busetja seg andre stader, sluttar Rolf. ►►



Eg angrar ikkje,
og ville aldri hatt eit anna liv.



MÅNGETURAR: Koley i bakgrunnen.
Her er Rolf på veg over til Koleyholmen. Turen tek
nokre få minutt no som dei har motorbåt.